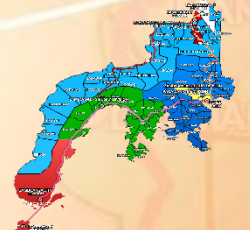

Republic of the Philippines
 Department of Education
 Regional Office IX, Zamboanga Peninsula

5

Zest for Progress
 Zeal of Partnership

Araling Panlipunan

Ikaapat na Markahan- Modyul 7:
 Paglalarawan sa Partisipasyon ng
 Rehiyon at Sektor sa Pag usbong ng
 Kamalayang Pambansa

Name of Learner: _____

Grade & Section: _____

Name of School: _____

JANUARY

Makugihon

FEBRUARY

Mahigugmaon

MARCH

Matinabangon

APRIL

Matinahuron

MAY

Makapaysog og Malimpyog

JUNE

*Maabtik og Masunod sa
 Oksaltong Oras*

JULY

Maantigo og Maabilidad

AUGUST

*Maginhuhunaon
 para sa Uban*

SEPTEMBER

Madaginoton

OCTOBER

Matinud-anon

NOVEMBER

Masaligan

DECEMBER

Maalampon

Araling Panlipunan – Ika-limang Baitang
Ikaapat na Markahan – Modyul 7: Partisipasyon ng Iba’t -Ibang Rehiyon at Sector sa
Pag-usbong ng Kamalayang Pambansa

Unang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Sendelyn L. Magallanes

Editor: Arlene P. Medija

Tagasuri: Vilma C. Velasco

Tagalapat: Fritz V. Peñosa

Tagapagpamahala:

Virgilio P. Batan Jr. CESO VI – Schools Division Superintendent

Lourma I. Poculan – Asst. Schools Division Superintendent

Amelinda D. Montero – Chief Education Supervisor, CID

Nur N. Hussien – Chief Education supervisor, SGOD

Monina R. Antiquina – Education Program Supervisor

Ronillo S. Yarag- Education Program Supervisor, LRMS

Leo Martinno O. Alejo – Project Development Officer II, LRMS

Inilimbag sa Pilipinas ng
Department of Education – Region IX – Dipolog City Schools Division

Alamin

Ang modyul na ito ay dinisenyo at isinulat para sa iyong kaalaman. Akoy lubos na nasisiyahang ipaalam na sa araling ito ay matutuhan mo kung ano ang Partisipasyon ng mga Sektor at Rehiyon upang makatutulong sa pag-usbong ng kamalayang Pambansa.

Pagkatapos mapag – aralan ang modyul na ito, inaasahang ikaw ay:

1. Mailarawan ang mga partisipasyon ng ibat ibang sector sa pagsulong ng kamalayang Pambansa

Balikan

Panuto: Isulat ang konseptong binigyang kaalaman at inilarawan sa sumusunod na mga pangungusaap. Hanapin sa kahon ang inyong tamang sagot at ilagay sa inyong sagutang papel.

La Ilustrasyon	Konserbatismo
Mercantilismo	Tributo
Polo y Servicio	Nasyunalismo
Konstitusyong Cadiz	Spanish Cortes
Monarkiya	Kalakalang Galyon

- _____ 1.Kaisipan sa Spanya na nakilala bilang age of Enlightenment.
- _____ 2.Prinsipyo na lumaganap sa Europa na naging sukatan ng kapangyarihan ng bansa sa dami ng pilak at ginto na mayroon ito.
- _____ 3.Sapilitang pagawa sa panahon ng Kolonyalism
- _____ 4.Ang tawag sa kalakalang linahukan ng Pilipinas simula noong ika -16 na siglo hanggang 1875.
- _____ 5.Pamahalaang pinamumunuan ng hari ,reyna o emperador.
- _____ 6.Ang tawag sa pinakamataas na batas na nilikha sa Spanya noong 1872.
- _____ 7.Pilosopiyang political at panlipunan na nagtaguyod sa sinauna o tradisyunal na institusyon batay sa kinamulang kultura at kabihasan.
- _____ 8.Buwis na kinukulikta ng mga Spanyol sa mga Pilipino.
- _____ 9.Pagmamahal sa bansang kinabibilangan.
- _____ 10. Lehislatura ng Spanya na nagkaroon ng representasyon ang mga Pilipino.

ARALIN 7 Pag usbong ng Kamalayang Pambansa

Tuklasin

1. Anu anong mga Rehiyon at Sektor ang may partisipasyon sa pagpukaw sa damdaming makabansa ng mga Pilipino ?
2. Paano nakapukaw ang mga ito upang maantig ang puso ng bawat Pilipino para mahalín ang Inang Bayan?

Suriin

Ganito ba ang iyong sagot?

Alam mo ba na ilan sa naka papukaw sa damdaming pagmamahal sa bayan o makabansa ay sa pamamagitan ng sumusunod na kadahilanan:

A. Pagbukas ng Suez Canal

Noong ika-17 ng Nobyembre 1869, binuksan sa pandaigdigang kalakalan ang Suez Canal. Bunsod nito napaikli ang rota palabas at pasok ng bansa sanhi ng pagpasok ng ng mga dayuhang naglalakbay sa Pilipinas dala ang sariling kaisipan, pananaw at kultura gayundin ang mga Pilipinong nakapaglakbay palabas ng bansa, nakarating sa Pilipinas ang mga aklat, pahayagan at iba pang babasahin mula Europa at Amerika na naglalaman ng kaisipang Liberal na may kaugnayan sa Kalayaan, pagkakapantay pantay at kapatiran na malaki ang pagkakaiba sa naranasan sa bansa.

B. Pag-usbong ng Panggitnang Uri

Mga ilang mangangalakal, magsasaka at propesyunal na umunlad ang pamumuhay na tinaguriang panggitnang uri na kinabibilangan ng mga Tsino at Spanyol na mistiso na nakapag aral ang mga anak sa Maynila at Europa lalo na Spanya. Nakamit ng kabataang ito ang Liberal na edukasyon na nagmulat sa tunay na kalagayan ng bayan na sinupil ng mga dayuhan. Tinawag ang mga ito na mga Illustrado.

C. Liberal na Pamumuno

Ito ang pamamahala kung saan nakatamasa ang mga tao ng pantay pantay na Karapatan at Kalayaan sa pamumuno ni Gov. Hen. Carlos Maria de la Torre noong Septyembre 1868 matapos sumiklab ang himagsikan sa Spanya na kung saan pinalitan ang konserbatibong pamamahala tungo sa Liberal na pamunuan. Subalit di nagtagal, sa loob ng dalawang taon siya ay pinalitan ng malupit na pinuno na si Gov. Hen. Rafael de Izquierdo na lalong sumidhi ang pagnanais ng mga Pilipino para sa pagbabago at kasarinlan.

D. Sekularisasyon ng mga Parokya

Pagtalaga ng mga Paring Pilipino o paring Sekular na pamahalaan ang mga Parokya. Subalit tinutulan sila ng mga Paring regular mula sa relihiyusong samahang Agustinian, Franciskano, Dominikano, Jesueta at Rekoletos. Bunsod dito nagtatag ng lihim na samahan ang mga paring Pilipino sa pamumuno ni Padre Pedro Pelaez sa hinaing na binawian sila ng Parokya ng mga paring regular na kung saan tinuring nila na isang discriminasyon.

E. Pagkamatay ng tatlong paring Gomburza

Dahil sa Pag-aalsang naganap sa Cavite noong 1872, na kinasangkutan ng mga sundalong Pilipino sa pamumuno ni Fernando La Madrid dahil sa tinanggalan sila ng prelibihiyo tulad ng hindi pagbayad ng buwis at di pagsali sa sapilitang paggawa. Subalit dinakip sila at ang napagbintangan na pinuno. Kasabay sa dinakip ang mga paring Mariano Gomez, Jose Burgos at Jacinto Zamora na kilala bilang GomBurZa. Nilitis at isinakdal sa bayarang tistigo, Piskal at Abogado. Hinatulan sila ng kamatayan noong Ika-Pebrero 1872. Sa pagkamatay ng GomBurZa mas lalong napaigting ang damdaming Makabayan ng mga Pilipino laban sa mga mananakop.

Pagyamanin Natin

Panuto: Hanapin sa Hanay B ang ideya na ang Rehiyon at sector, na may partisipasyon sa pag-usbong ng kamalayang Pambansa na naglalarawan sa hanay A. Isulat ang sagot na titik sa inyong sagutang papel.

Hanay A	Hanay B
____ 1. Pagbubukas ng Suez Canal	a. Mestisong tsino at Spanyol na nakapag aral sa Maynila at Europa na nagkamit ng liberal na edukasyon sanhi ng pagkamulat na tayo
____ 2. Pag aalsa sa Cavite	b. Nagbigay daan upang higit na mapadali ang Pag angkat ng mga kalakal at pagdating ng mga kaisipang Liberal mula sa Europa.
____ 3. Ilustrado	c. Pagbibigay ng mga paring sekular o Pilipino ng kapangyarihang pamunuan ang mga Parokya.
____ 4. Sekularisasyon	d. Uri ng pamamahala kung saan natamasa ng mga tao ang pantay pantay na Karapatan, kalayan sa pamamahayag sa pamumuno ni Gov. Hen. Carlos Maria de la Torre.
____ 5. Kaisipang Liberal	e. Di makatarungang pagpaslang sa tatlong paring GomBurZa na walang laban dahil sa bayarang paglilitis noong 1872.

Isaisip

Pumili ng partisipasyon ng rehiyon o sector sa loob ng kahon sa ibaba ang higit na pumukaw sa iyong damdaming makabansa . Ilarawan kung bakit sa isang patalatang anyo.Gamitin ang rubriks bilang patnubay sa pagmamarka.

Pagbukas ng Suez canal

Kaisipang Liberal

Pag- aalsa sa Cavite

Sekularisasyon

Mga gabay na tanong sa pagbuo ng patalatang sagot.

1. Aling konsepto sa itaas ang higit na umantig sa iyong puso at damdamin upang mahalin ang bayan?
2. Bakit ito ang napili mo?
3. Paano ito nakaantig at nakapukaw sa iyong pagmamahal sa Inang Bayan?

Tayahin

Panuto: Basahin at Unawain. Piliin ang pinakatamang sagot mula sa pag pipilian na tumutugon sa tanong ng tamang palalarawan nito. Isulat ang titik ng tamang sagot sa sagutang papel.

_____1.Ang pagbukas ng Suez Canal, nagpaikli ng rota mula Europa at Pilipinas. Paano ito nakagising sa kamalayang pambansa?

- a. Madaling nakapasok ang mga aklat na naglaman ng kaisipang Liberal sanhi ng pagsiwalat ng maling pamamalakad sa mga Spanyol na pumukaw sa pagmamahal sa bayan ng mga Pilipino .
- b. Maging maunlad ang ekonomiya ng Pilipinas bunsod ng pagangkat ng mga produkto mula sa ibang bansa.
- c. Nagkaroon ng pagkakataon ang mga kamag –anak ang Pilipino na magtitipon – tipon.
- d. . Naging maunlad ang Pilipinas sa turismo palabas at pag pasok nito.

_____2. Sina GomBurZa ay pinaslang noong 1872 sa di makatarungang paglilitis. Ano ang naging bunga nito?

- a. Ikinalungkot sa mga paring regular
- b. Nasisiyahan ang mga Pilipino dahil di naman nila ito kaano –ano.
- c. Nagsiwalang kibo lamang sila dahil sanay na sila sa ganong pangyayari.
- d. Naging tumindi ang galit ng mga Pilipino sa nangyari na umantig sa kanilang puso upang magkakaisa laban sa mananakop.

- _____3. Ano ang partisipasyon ng gitnang uri sa pag usbong ng kamalayang Pambansa ng mga Pilipino?
- Naisiwalat nila ang maling pamamalakad ng mga Spanyol gamit ang pamahayag na nagdulot ng pag usbong ng kamalayang pambansa.
 - Naibigay nila ang balita ukol sa kawanggawa gamit talinto sa pamamahayag.
 - kahangahana ang Gawain nila bilang mamahayag na patok sa takilya.
 - Pinarangalan sila ng mga Spanyol dahil sa angking talion nila bilang mamamahayag.
- _____4. Alin sa mga konsepto sa ibaba ang nagpadali ng pag angkat ng kalakal at pagpasok ng liberal na kaisipan mula sa Europa?
- Sekularisasyon
 - Konserbatibo
 - Nasyunalismo
 - Pagbukas ng Suez Canal
- _____5. Ano ang epekto ng pagbawi ng Parokya mula sa paring Sekular o paring Pilipino?
- Wala silang nagawa ngunit nagkaroon ng hinaing ang mga paring Pilipino laban sa paring Regular .
 - Ikinatuwa ng mga paring Pilipino dahil mamahinga muna sila sa pagpunta sa malayong Parokya.
 - Kusang loob na umalis dahil ito ay utos sa nakataas at wala silang magawa na suwayin ito.
 - Nagbingi bingian lamang sila at ipinag patuloy ang trabaho bilang kora paroko.
- _____6. Ang pagtalaga ng Parokya sa mga paring Pilipino sa panahon ng Spanyol ay tinatawag na _____.
- Sekularisasyon
 - Regularisasyon
 - Parokyanisasyon
 - Dayosisasyon
- _____7. Sila na bumubuo ng mga anak ng Tsino at Spanyol na nakapag aral sa Maynila at Europa kung saan gumamit ng panulat upang isiwalat ang maling pamalakad ng mga dayuhan ay tinawag na _____.
- Madarazo
 - Ilustrado
 - Principalia
 - Encomendero
- _____8. Ang pamumuno ni Gov. Hen . Carlos Maria De la Torre ay nagbigay ng pagka pantay-pantay na Karapatan sa mga Pilipino. Anong kaisipan ang kanyang pinagbatayan sa kanyang pamamalakad?
- Monarkiya
 - Aristikrasya
 - Kumunista
 - Liberal
- _____9 . Maraming naganap na pag aalsa sa Cavite. Anong pangunahing dahilan ang nag udyok upang sila ay lumaban gamit ang madugong paraan?
- Upang itaguyod ang Kalayaan.
 - Personal ang kadahilanan
 - Pinilit lang upang lumaban .
 - Binayaran upang sumama sa labanan.

_____10. Sina Padre Mariano Gomez, Jose Burgos at Jacinto Zamora na dinakip at pinaslang sa maling paratang ay mga paring Pilipino. Paano naantig nila ang diwang kamalayang makabansa?.

- a. Naging tanyag sila sa galing maghumili b. Awa ang mga tao sa kanila ng sila ay pinatay.
 c. Napakagaling nila sa Tele nobela. d. Sila ay matulongin at mapagbigay sa kapwa.

Karagdagang Gawain

Panuto: Ibigay kung anong rehiyon at Sector ang inilahad sa mga paglalarawan sa ibaba. Isulat ang inyong sagot a sagutang papel na inyong inihanda.

Mga Paglalarawan	Rehiyon o Sektor
a. Mestisong Tsino at Spanyol na nakapag aral sa Maynila at Europa na nagkamit ng liberal na edukasyon sanhi ng pagkamulat na tayo ay sinupil ng mga dayuhan.	1. _____
b. Nagbigay daan upang higit na mapadali ang pag -angkat ng mga kalakal at pagdating ng mga kaisipang Liberal mula sa Europa na pumukaw sa kamalayang pambansa	2. _____
c. Pagbibigay ng mga paring Sekular o paring Pilipino ng kapangyarihang pamunuan ang mga Parokya.	3. _____
d. Uri ng pamamahala kung san natamasa ng mga tao ang pantay pantay na Karapatan,kalayan sa pamamahayag sa pamumuno ni Gov. Hen. Carlos Maria de la Torre kung saan pansamantalang naransan nila ang malayang pakikitungo sa isat isa.	4. _____
e. Di makatarungang pagpaslang sa tatlong paring GomBurZa na walang laban dahil sa bayarang paglilitis noong 1872 na nagresulta ng pagkabuo ng puot at galit na nakatulong sa pag usbong ng pagmamahal sa inang bayan ng bawat isa.	5. _____

RUBRIKS SA PAGMAMARKA NG SAGOT

Kriterya	Napakalinaw ang Pagkakabuo (15pts)	Lubhang Malinaw ang Pagkakabuo (10pts)	Hindi Malinaw ang Pagkakabuo (5pts)
Nilalaman			
Mensahe			
Pagkakabuo			
Kabuuang Puntos			

Susi sa Pagwawasto

5. d 4. c 3. a 2. c 1. b	Pagyamamin
--------------------------------------	-------------------

5. Pag aalsa sa Cavite 4. Kaisipang Iberal 3. Sekularisasyon 2. Pabukas ng kanal Sues 1. Ilustrado	Karagdagang Gawain
--	---------------------------

10. b 9. a 8. d 7. b 6. a 5. a 4. d 3. a 2. d 1. a	Tayahin :
---	------------------

10. Spanish Cortes 9. Nasyunalismo 8. Tributo 7. Konserbatibo 6. Konstitusyong cadiz 5. Monarkiya 4. Kalakalang Galyon 3. Polo y servicios 2. Merkantilismo 1. La Ilustrasyon	Balikan:
--	-----------------

Sanggunian:

Region IX: Zamboanga Peninsula Hymn - Our Eden Land

Here the trees and flowers bloom
Here the breezes gently Blow,
Here the birds sing Merrily,
The liberty forever Stays,

Here the Badjaos roam the seas
Here the Samals live in peace
Here the Tausogs thrive so free
With the Yakans in unity

Gallant men And Ladies fair
Linger with love and care
Golden beams of sunrise and sunset
Are visions you'll never forget
Oh! That's Region IX

Hardworking people Abound,
Every valleys and Dale
Zamboangueños, Tagalogs, Bicolanos,
Cebuanos, Ilocanos, Subanons, Boholanos,
Ilongos,
All of them are proud and true
Region IX our Eden Land

Region IX
Our..
Eden...
Land...

The Footprints Prayer

One night I had a dream. I dreamed that I was walking along the beach with the LORD.

In the beach, there were two (2) sets of footprints – one belong to me and the other to the LORD.

Then, later, after a long walk, I noticed only one set of footprints.

“And I ask the LORD. Why? Why? Why did you leave me when I am sad and helpless?”

And the LORD replied “My son, My son, I have never left you. There was only one (1) set of footprints in the sand, because it was then that I CARRIED YOU!

Trees by Joyce Kilmer

I think that I shall never see
A poem lovely as a tree.

A tree whose hungry mouth is prest
Against the earth's sweet flowing breast;

A tree that looks at God all day,
And lifts her leafy arms to pray;

A tree that may in Summer wear
A nest of robins in her hair;

Upon whose bosom snow has lain;
Who intimately lives with rain.

Poems are made by fools like me,
But only God can make a tree.

